

Z mokrišči iz podnebnega morosta

Čudež narave: mokrišča varujejo podnebje, pitno vodo in biotsko raznovrstnost. © Peter Salzmann

Hektar mokrišč lahko v letu dni shrani toliko CO₂, kot ga proizvede avtomobil, Alpe pa na globalni ravni sodijo k območjem z največjim številom avtomobilov. A kaj, ko je neokrnjenih mokrišče vedno manj.

Izsuševanje mokrišč zaradi pridobivanja šote kakor tudi za potrebe kmetijstva, stanovanjske gradnje in gradnje cest ima stoletno tradicijo. Spoznanje, kako hude posledice ima uničevanje občutljivih ekosistemov za biotsko raznovrstnost in podnebje, pa se je izoblikovalo šele pred nekaj desetletji. Leta 1975 je bila sprejeta Ramsarska konvencija, prvi mednarodni instrument varovanja mokrišč. Ratificirale so jo vse alpske države. Pa vendarle o učinkovitem varstvu mokrišč danes ne moremo govoriti. Številčni podatki iz Nemčije, Avstrije in Švice kažejo, da je 90 odstotkov prvotnih mokriščnih lokalitet na območju Alp že uničenih, medtem ko so številna mokrišča, ki še obstajajo, v slabem stanju.

Elisabeth Sötz iz WWF Avstrija meni, da so občutljivi ekosistemi danes znova pod povečanim pritiskom. Na območju Alp so se mokrišča ohranila predvsem tam, kjer pritiski, ki so posledica zahtev po njihovi uporabi, niso tako izraziti, na primer v oddaljenih gorskih dolinah. »Zaradi vedno bolj negotovih snežnih razmer v nižjih legah so mokrišča vse bolj ogrožena zaradi širjenja smučišč, gradnje novih vodnih zbiralnikov in akumulacij.« Protokol Alpske konvencije o varstvu tal poskuša različne potrebe po izkoriščanju uskladiti glede na ekonomske in ekološke zahteve. V takih primerih bi pomagalo, če bi bile sprejete prave odločitve, je prepričana Elisabeth Sötz.

Raziskovanje in civilna družba kot gonilni sili

Kjer pa zakonski okvirni pogoji in politični ukrepi ne zadostujejo, je treba podpreti zlasti inovativne ideje, ki jih prispevata civilna družba in raziskovalna dejavnost. Primer za to so t. i. mokriščni certifikati, ki jih lahko kupijo posamezniki ali podjetja. Tako koristijo ogroženim mokriščem in izboljšajo lastno bilanco toplogrednih plinov. Certifikati so v nekaterih evropskih državah že leta dodobra uveljavljeni, sedaj so na voljo tudi v Alpah. Prav tako se s problematiko mokrišč intenzivneje ukvarja tudi znanstveno-raziskovalni sektor. Pod geslom paludikulture trenutno potekajo poskusi, kakšne možnosti lahko zagotavlja kmetijska raba mokrišč in ponovno vzpostavljenih mokrišč.

K ozaveščanju ljudi o pomenu mokrišč tako z ekološkega kot tudi z gospodarskega, družbenega in kulturnega vidika lahko pripomore tudi koncept ekosistemskih storitev. Potemtakem neokrnjena mokrišča ne deluje le kot naravni zbiralnik ogljika, temveč tudi vode. Za nobeno drugo vrsto tal na območju Alp ni značilna tako visoka zmogljivost zadrževanja vode kot za mokriščna tla. Naj bo v čedalje pogostejših sušnih obdobjih ali obdobjih močnega deževja – mokrišča so najboljši naravni regulator vodnih tokov, opravljajo pa tudi pomembne funkcije, kot je prečiščevanje podzemne in pitne vode. Mokrišča so prave »žariščne točke« biotske raznovrstnosti, ljudi pa jih poznamo tudi kot območja za sprostitve in rekreacije.

Povezave in nadaljnje informacije:

www.bundesforste.at/uploads/publikationen/Studie_Moore_im_Klimawandel_2010_01.pdf (de), Stöcklin et al. 2007: Landnutzung und biologische Vielfalt in den Alpen (de), www.bafu.admin.ch/bafu/de/home/themen/biodiversitaet/publikationen-studien/publikationen/zustand-entwicklung-moore.html (de, fr), www.umweltnetz-schweiz.ch/themen/naturschutz/2704-zustand-der-moore.html (de), www.bmub.bund.de/fileadmin/Daten_BMU/Pool/Forschungsdatenbank/fkz_3715_71_201_bodenschutz_alpenkonvention_bf.pdf (de), www.moorfutures.de (de), www.land.de (de), www.wsl.ch/de/projekte/klimaschutz-durch-hochmoorschutz.html (de), https://naturwissenschaften.ch/organisations/biodiversity/publications/informations_biodiversity_switzerland/search_details?id=1433&ga=2.111847235.616790399.1517212817-342207699.1517212817 (de, fr), www1.wdr.de/mediathek/video/sendungen/planet-wissen-swr/video-das-moor-kulturlandschaft-und-klimafaktor-100.html (de), www.bfn.de/themen/biotop-und-landschaftsschutz/moorschutz/oekosystemleistungen.html (de)

Stališče: Prevlada tranzitnega prometa

Andreas Riedl, direktor CIPRE Južna Tirolska © CIPRA Südtirol

Bolezni dihal, bolezni srca in ožilja, srčni napadi – izpostavljenost ljudi, ki živijo vzdolž tranzitnih poti, je ogromna. Politika preučuje ukrepe, sprejema odločitve in znova posplošuje. A vsako nadaljnje odlašanje ogroža prebivalstvo, opozarja Andreas Riedl, direktor CIPRE Južna Tirolska.

Plazovi so nevarni, česar se dobro zavedajo prebivalci na območju Alp. To je resničnost, ki je vtisnjena v njihov kolektivni spomin. A le malokdo ve, da jim življenja ne ogrožajo le snežni plazovi, temveč tudi tisti iz pločevine. Zlasti očitno je to vzdolž brennerske prometne osi. Plaz tranzitnega prometa se vali po pokrajini in z emisijami zastrepulja prebivalce, ki živijo ob avtocesti. Desettisoči živijo in delajo na območju, kjer so mejne vrednosti za dušikov dioksid (NO₂) stalno prekoračene. Politične volje, ki bi tako stanje spremenila, ni.

Doslej se je lokalna in državna politika sklicevala na dogmo prostega pretoka blaga in to kljub jasnim in zavezujočim merilom Bruslja glede upoštevanja mejnih vrednosti. Politiki raje romajo v Rim in Bruselj zaradi volkov in medvedov, doma pa se pustijo slaviti, čeprav niso dosegli ničesar. Ob vsem tem ostaja onesnaženost zraka zaradi (tranzitnega) prometa nedvomno večja nevarnost kot nekaj divjih zveri.

Kot izhaja iz načrta za kakovost zraka EU, v Uniji vsako leto prezgodaj umre okoli 75.000 oseb, ki so bile izpostavljene previsokim emisijam NO₂. Če te podatke preslikamo na južnotirolske razmere, to pomeni 70 primerov prezgodnje smrti, kar je dvakrat več, kot je število smrtno ponesrečenih žrtev prometnih nesreč. Kakorkoli: politika na obeh straneh Brennerja je že najavila sprejete ukrepe, s katerimi naj bi zmanjšali obseg prometa. Posebna pozornost je pri tem posvečena preusmerjenemu prometu, ki pa obstaja samo zaradi finančnih spodbud za vožnjo po ugodnih tranzitnih poteh prek Alp. Vsekakor je treba ukrepe izvajati konkretnije, predvsem pa hitreje, saj vsako zavlačevanje pomeni le prevailitev zdravstvenih obremenitev na prebivalce, da bi se tako ohranile finančne spodbude za transportne lobije. Realni stroški prometa bi bili tukaj prvi korak, vključno z zdravstvenimi stroški.

Škodljivi stranski učinki naraščajočega tranzitnega prometa prek Brennerja so se predolgo podcenjevali ali zanemarjali. Tranzitni promet ni »od boga dana« realnost, ki jo moramo vdano sprejeti. Nujno potrebne ukrepe je treba sprejeti takoj, načrtovanih ukrepov za zmanjšanje obremenitev prebivalcev se ne sme znova relativizirati. To je spoznala tudi Evropska komisija, ki je prejšnji teden v Bruselj povabila devet prometnih ministrov, med njimi tudi nekaterih alpskih držav, in zagrozila s tožbo pred Evropskim sodiščem, če omenjene države ne bodo dokazale, da se nameravajo resno lotiti reševanja problematika onesnaževanja zraka. Zaželeni so učinkoviti ukrepi, ki bodo usmerjeni v uveljavitev nove, trajnostne kulture mobilnosti, kot jo zahteva CIPRA v svojem stališču o zadostnosti v prometu.

Viri in nadaljnje informacije:

https://ec.europa.eu/germany/news/20180119-luft_de (de), www.cipra.org/sl/staliska/poti-do-nove-kulture-trajnostne-mobilnosti

Alpski Log oblikuje svojo prihodnost

V Alpah je – ob ustreznih uporabi – na voljo vse, kar je potrebno za kakovostno življenje. © Johannes Gautier

S katerimi odločitvami se soočajo oddaljene gorske vasi? Kakšne so posledice današnjih odločitev? CIPRA predstavlja perspektive in potencialne za življenje in delo v Alpah danes in v prihodnje.

Medtem ko urbana središča rastejo, se številne gorske vasi soočajo z odseljevanjem prebivalstva. A rast ni parameter kakovosti življenja. Mnogi posamezniki ponovno odkrivajo prednosti življenja na podeželju – prazne hiše, ugodnejše cene stavbnih zemljišč, bližina narave in socialna struktura, omejena na majhne prostorske enote, zagotavljajo možnosti za nove ideje in življenjske sloge.

S kakšnimi možnostmi razpolagajo prebivalci fiktivnega Alpskega Loga pri oblikovanju svoje prihodnosti, ponazarja projekt CIPRE *alpMonitor*. V njem nastopi tudi Paulina, ena redkih mladih žensk, ki so ostale v vasi, ki v interaktivni predstavitvi [Prebivanje in zaposlitev](#) prebivalce povabi na sprehod po vasi – s pogledom, usmerjenim v prihodnost. Odgovoriti bo treba na vprašanje, katera je prava pot za razvoj Alpskega Loga? Je to spodbujanje domačega kraja, usmeritev v turizem ali zagotavljanje celostnega razvoja vasi?

Spletni dosje [Prebivanje in zaposlitev](#) poglablja vprašanja in nakazuje rešitve: katere vezi povezujejo razdrobljeno alpsko družbo, katere oblike prebivanja in zaposlovanja koristijo trajnostnemu razvoju v Alpah, ne da bi to zahtevalo še več mobilnosti, kako naj generacije med seboj bolj sodelujejo, da bi se ohranila kakovost življenja.

alpmonitor.cipra.org

Kako lahko neokrnjeni ekosistemi zagotavljajo kakovostnejše življenje

Planken/LI: Gozdovi nas varujejo pred plazovi, murskimi tokovi in padajočim kamenjem. © Norman Nigsch

Narava nam zagotavlja številne storitve. Projekt AlpES se osredotoča na koncept ekosistemskih storitev ter na izvedbo njihovega kartiranja, ohranjanja in vrednotenja v alpskem prostoru.

Studenci, iz katerih priteka čista pitna voda, drevesa, ki v urbanem okolju ustvarjajo ugodno mikroklimo, ali pa pogled na pokrajino, ki spodbuja k sanjarjenju... takim dobrinam in storitvam pravimo ekosistemске storitve in te odločilno prispevajo h kakovosti življenja prebivalcev tudi na območju Alp. Namen projekta AlpES, ki se posveča prav ekosistemskim storitvam v alpskem prostoru, je okrepiti njihov pomen in njihovo vrednotenje v okviru regionalne in transnacionalne okoljske politike. Postavljeni cilj bo konkretiziran na izbranih testnih območjih. V Lihtenštajnu, enem od projektnih partnerjev, ima ključno mesto varovalni učinek gozdov pred plazovi, murastimi tokovi in padajočim kamenjem. Heike Summer iz lihtenštajnskega urada za okolje pri tem izpostavlja poseben pomen, ki ga ima tovrstna ekosistemška storitev za njeno državo: »Večji del lihtenštajnskih gozdov raste na pobočnih legah, zato so neokrnjeni varovalni gozdovi tako v dolini Rena kakor tudi na gorskih območjih nepogrešljivi za zmanjševanje škodnega potenciala in pripomorejo k preprečevanju dodatnih gradbenih posegov.« V naslednji fazi projekta je predvideno zbiranje izkušenj in rezultatov, ki so jih pridobili v Lihtenštajnu in tudi drugih alpskih regijah, zbrani podatki pa bodo vpisani v spletno aplikacijo GIS. Projekt AlpES sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj prek Interregovega programa Območje Alp. CIPRA je v projektu odgovorna za zunanjo komunikacijo po pooblastilu Urada za okolje Deželne uprave Kneževine Lihtenštajn.

Viri in nadaljnje informacije:

www.alpine-space.eu/projects/alpes (en), www.alpes-webgis.eu

Rešitve za čezmejno mobilnost dnevni migrantov

Zaradi usklajenih vozni redov in sistemov izdajanja vozovnic je prestopanje zdaj občutno lažje. © STA/Bramezza

Zastoji, zaustavitve prometa v eno smer, obremenjevanje okolja s finim prahom in brennerski predor. Medtem ko se problemi tranzitnega in tovornega prometa le še kopičijo v političnih agendah, pa avtomobili dnevni migrantov ostajajo še vedno ujeti v prometnih zamaških.

Le štirje odstotki vseh dnevni migrantov, ki vsakodnevno prečkajo švicarsko mejo, uporabljajo javna prevozna sredstva. Posledice so preobremenjene ceste, onesnaženi zrak in onesnaževanje okolja s hrupom. A temu niso izpostavljena le večja mesta, npr. Salzburg ali Ženeva, temveč predvsem podeželska območja, kot sta Val Venosta/Vinschgau v Italiji ali Dolina Alpskega Rena na obmejnem območju med Avstrijo in Švico.

Projekt *Cross-border mobility in the Alpine Region* se loteva natanko te problematike, njegov cilj pa je zbrati podatke o regionalnih in čezmejnih tokovih dnevni migrantov ter ob sodelovanju z vpletenimi deležniki izdelati ustrezne rešitve. Treba bo preiti z nacionalne ravni na nadregionalno in lokalno izmenjavo, saj je to pomembno zaradi prilagoditve infrastrukture, sistemov izdajanja vozovnic in vozni redov, pri čemer morajo ukrepi veljati ne glede na meje. EUSALP se tu ponuja kot priložnost, prek katere je mogoče izboljšati čezmejne kombinacije prometnih sredstev in s tem tudi tokove dnevni migrantov na območju Alp. Projekt financira Evropska unija.

Viri in nadaljnje informacije:

www.20min.ch/schweiz/news/story/Hier-schlagen-Bahn-und-Bus-das-Auto-26154414 (de), www.br.de/nachrichten/oberbayern/inhalt/studie-immer-mehr-pendler-in-muenchen-100.html (de), www.vinschgau.it/politik-vinschgau-suedtirol/aktuelles-lokales-politik-gesellschaft-vinschgau-suedtirol/9483-arbeiten-schweiz-suedtirol-grenzpendler-mals (de), www.cipra.org/sl/promet/dejavnosti-cipre, www.alpine-region.eu (en)

Kakšna bo prihodnost alpske strategije?

Günther Platter, tirolski deželni glavar, predstavlja delovni program tirolskega predsedovanja EUSALP v Innsbrucku/A. © CIPRA

Januarja je predsedstvo EUSALP prevzela avstrijska Zvezna dežela Tirolska. V letošnjem letu bo tudi sprejeta odločitev, kako izvajati strategijo v praksi.

Vabilo na uvodno prireditev v Innsbruck, ki ga je danes, 7. februarja 2018, poslala avstrijska Zvezna dežela Tirolska, je obenem tudi začetek odločilnega leta za Strategijo EU za Alpsko regijo (EUSALP), ki je bila oblikovana pred dvema letoma. Po Sloveniji in Bavarski je sedaj avstrijska Tirolska tretja po vrsti, ki ji je bilo zaupano predsedovanje. Veliko vprašanj pa še vedno ostaja brez odgovora. V lanskem letu je bilo delovanje usmerjeno predvsem v zblizevanje različnih akterjev in uvajanje procesov, letošnje leto pa naj bi pokazalo, kako dejansko poteka uresničevanje strategije v praksi.

Mobilnost, izobraževanje in trg dela, naravni viri, naravne nesreče in energija so letošnji vsebinski stebri EUSALP, ki jih je določila Tirolska. Sicer pa bo osrednja pozornost namenjena predvsem prometu, zlasti preusmeritvi tovornega prometa s ceste na železnico. Prav Tirolska zaradi brennerske avtoceste zelo občuti negativne posledice čezalpskega tovornega prometa, vendar se interesi razhajajo.

Interesi v okviru EUSALP so različni in med seboj niso vedno združljivi. »Na tej točki je pomembno zagotoviti ravnovesje,« poudarja Andreas Pichler, direktor CIPRE International, in nadaljuje: »Obstaja namreč nevarnost, da bo prišlo do prevlade privržencev ideje o kratkoročni gospodarski rasti. Na to pa je CIPRA opozorila že jeseni 2017 v odprtem pismu.«

Temelj demokratično zasnovane in življenjske strategije je družba, predvsem mlade generacije. Prvi korak v smer participacije je že storil konzorcij EUSALP na letnem forumu 2017, ko je mlade pritegnil k aktivnemu sodelovanju.

V letu 2018 Avstrija poleg EUSALP predseduje tudi Alpski konvenciji, v drugi polovici leta pa bo prevzela še predsedovanje Svetu EU. Kratke poti same od sebe še ne vodijo v obsežnejše sodelovanje, ugotavlja Peter Hasslacher, predsednik CIPRE Avstrija: »Doselej nismo opazili še nobenih usklajevalnih dejavnosti. Tako EU še vedno ni ratificirala Protokola o izvajanju Alpske konvencije na področju varstva narave in urejanja krajine.«

Viri in nadaljnje informacije:

www.tirol.gv.at/en/europe/the-eu-strategy-for-the-alpine-region (en, de), www.cipra.org/sl/italisca/generalna-skupscina-eusalp-november-2017-odprto-pismo, www.tt.com/politik/landespolitik/13540083-91/tirol-will-lkw-kollaps-in-alpen-verhindern.csp (de), www.alpine-region.eu (en), www.alpconv.org/sl/convention/protocols/Documents/20111215%20ProtokolVarstvonaraveNatuschutz.pdf

Boj za alpski vlak

Rešite naše železnice! – Starejše in mlajše generacije pri pokušanju rakleta v predverju železniške postaje v francoskem Veynesu. © Alain Gardon

Boj za ohranitev železniške proge v francoskih Alpah se nadaljuje – v Grenoblu, Gapu ali Clelesu so se zvrstile različne protestne akcije, prireditve in dogodki.

26. januarja 2018 je železniška proga med Grenoblom in Gapom na pobudo skupine *Collectif de l'étoile ferroviaire de Veynes* vnovič postala prizorišče različnih akcij. Razlog je namreč ukinitve edine železniške povezave med severnim in južnim delom francoskih Alp. Železniško podjetje SNCF načrtuje ukinitve za leto 2023, medtem ko bo ista usoda posamezne železniške postaje doletela že pred tem. Razlog ukinitve naj bi bili visoki stroški vzdrževanja proge. Zagotovitev potrebnih sredstev pa ne za državo kakor tudi ne za regijo Auvergne Rona - Alpe ali SNCF očitno nima prednostnega pomena.

Ukinitve železniške proge bi imela daljnosežne posledice za ljudi, ki vzdolž proge živijo in delajo. Lokalno prebivalstvo potuje z vlakom na delo, v šolo ali k zdravniku. Virginie Girard, članica *Collectif de l'étoile ferroviaire de Veynes*, ob tem poudarja tudi pomen, ki ga ima železniška povezava povezava za turizem, kar se je pokazalo na akcijskem dnevu, ki so ga podprle domače turistične organizacije in podjetja: »Sredstva za protestni dogodek v Grenoblu so omogočili lokalni ponudniki turističnih storitev in tako jasno izrazili svojo povezanost s progo,« je dejala Girardova.

Primer Alpskega vlaka pa v Franciji ni osamljen. Ukinitve ravno tako grozi še dvema programoma v južnih Alpah. Kritika aktivistov je usmerjena v politiko države in regije, njihov največji očitak politiki pa je, da poskuša odročna in manj poseljena območja izključiti iz omrežja javnega prevoza. Ravno tako je na kritičen odziv naletel predlog politike in SNCF, po katerem naj bi storitve železniškega prevoza nadomestili avtobusi, saj bi to pomenilo velik korak nazaj.

Viri in nadaljnje informacije:

Perspektive za mlade

Koroška ponuja visoko kakovost življenja, a mladi potrebujejo več, kot so čist zrak, obširni gozdovi in čiste reke. © koroska.si

slovenska Silicijska dolina.

Kot številna druga podeželska območja se tudi Koroška na severu Slovenije sooča z odseljevanjem prebivalstva. Različni ukrepi in ideje naj bi zdaj mlade prepričali, da ostanejo v domači regiji.

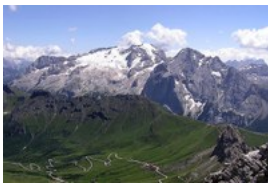
Okoli 15 odstotkov prebivalcev Koroške je starih med 15 in 29 leti. Če želijo pridobiti višjo izobrazbo, se mora večina od njih izseliti v mesta ali tujino. Številni se po zaključenem izobraževanju iz univerzitetnih središč ne vrnejo v domačo regijo. »Infrastruktura je zastarela, tako še vedno ni sodobne hitre ceste niti učinkovitega javnega prevoza. Prav tako primanjkuje delovnih mest za dobro izobražene ljudi,« pojasnjuje Ana (25), ki živi na Koroškem in trenutno zaključuje magistrski študij v Ljubljani. »Rada bi ostala v domačem kraju, vendar pa mladi potrebujemo pomoč pri razvoju lastnih idej ter na delovnem mestu in pri reševanju stanovanjskih razmer.«

Vlada in regionalne agencije, kot je Regionalna razvojna agencija za Koroško (RRA Koroška), izvajajo različne ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer mladih generacij. »Uvedli smo regijsko shemo podeljevanja štipendij,« pojasnjuje Jasmina Pungartnik iz RRA Koroška. »Polovico štipendij financira gospodarstvo, drugo polovico prevzamejo bodoči delodajalci, država in EU.« Drug ukrep je mrežni podjetniški inkubator Koroška (MPIK), program za spodbujanje mladih podjetnikov. Rešitve iščejo tudi občine, ki predlagajo spremembe na področju prostorskega načrtovanja, da bi mladim olajšale gradnjo stanovanjskih hiš, zagotavljajo ugodne kredite in neprofitna stanovanja. Konec januarja na Ravnah sta bila v razpravi, v kateri so sodelovali tudi mladi, obravnavani tudi vprašanje digitalizacije gospodarstva oz. delovnih procesov in možnost, da bi Koroška postala

Viri in nadaljnje informacije:

www.vecer.com/za-mlade-na-koroskem-tudi-zazidljive-parcele-6378797, www.europedirect.si/si/novica/razprava-eu-si-ti-digitalno-gospodarstvo-priloznost-za-korosko, www.rra-koroska.si/si, www.mpik-koroska.si/si

Reševanje »kraljice Dolomitov«

Edini večji ledenik v Dolomitih je na Marmoladi. © Much89_commonswiki

Marmolado, najvišji vrh v italijanskih Dolomitih, ogrožajo projekti, ki predvidevajo vzpostavitev povezave med posameznimi smučišči in žičniško infrastrukturo. A temu se sedaj niso uprli le okoljevarstveniki, temveč tudi gospodarstveniki v Venetu.

Roda di Vael/Rotwand v dolini Val Comelico, gorska skupina Tofana pri Cortini, Marmolada, kraljica Dolomitov. Našteti italijanski gorski masivi so vpisani na Unescov seznam svetovne dediščine in kljub temu njihovo celotno območje ogrožajo novi projekti, ki predvidevajo invaziven poseg in ureditev dostopa do doslej neokrnjenih naravnih predelov, kjer naj bi zgradili nova smučišča in postavili nove žičniške naprave. Glasne zagovornice ideje o vzpostavitvi novih povezav na pogorju Marmolade z dvema novima žičniškima napravama vse do Punte Rocca na 3.250 m. n. v. so občine v Trentinu. A projekt so tokrat zavrnili celo gospodarski subjekti v Venetu. Prepričani so namreč, da se Marmolada ne sme spremeniti v igrišče, ki bo urejeno na podlagi zastarelih strategij, temelječih na konceptu gradnje smučarske infrastrukture.

Na enem od javnem zborovanj, na katerem so sodelovali tudi predstavniki turističnih podjetij in občinske politike, pa so nasprotno pozdravili predloge, ki jih poskuša Mountain Wilderness že leta uresničiti prav na tem območju, tj. poudariti vrednost pokrajine na prelazu Fedaiia, urediti kolesarsko pot ob jezeru, med seboj povezati muzeje na temo prve svetovne vojne, povečati vrednost geoloških virov, spodbujati planinarjenje in smučarske ture ter varstvo narave na celotnem območju. Luigi Casanova, častni predsednik organizacije Mountain Wilderness in namestnik

predsednika CIPRE Italija, je tako prepričan, da Marmolada novih obremenitev naravnega okolja ne bi prenesla.

Viri in nadaljnje informacije:

www.dislivelli.eu/blog/marmolada-immolata.html (it), <http://corrierealpigelocal.it/belluno/cronaca/2018/01/19/news/caner-la-marmolada-non-tollera-troppi-sciatori-1.16374233> (it), www.altoadige.it/cronaca/pusteria-gardena-badia/marmolada-no-alla-nuova-pista-1.1495464 (it)

Oh...

© Marianne Bevis_flickr

Pri zbiranju lepote kraljice med kravami je najpomembnejše merilo čvrsto vime. Marsikateri rejec si je zato kdaj že pomagal z nepoštenimi sredstvi, seveda v škodo živalim. V Švici so se že odzvali in sprejeli predpise, ki prepovedujejo, da bi seske ravnali ali mašili z lepilom! A kljub temu še vedno o(b)stajajo poskusi, da bi naravno lepoto krav še izboljšali in to z vse bolj sofisticiranimi sredstvi. V Savdski Arabiji se, denimo, ducat kamel ni smelo udeležiti tekmovanja Miss camel. Njihovim lastnikom so namreč očitali, da so živalim vbrizgali nevrotoksin botoks in kolagen. Povečane ustnice in velik nos naj bi namreč prepričali žirijo. No, pri večmilijonski nagradi so verjetno razlogi za tako početje več kot očitni. Kdo ve, morda pa se bodo tovrstne prakse kmalu uveljavile tudi pri govedu ...

Viri in nadaljnje informacije:

www.thenational.ae/world/gcc/saudi-camel-beauty-festival-12-entrants-disqualified-for-botox-use-1.698068 (en), www.tagesanzeiger.ch/schweiz/standard/Bis-das-Euter-beinahe-platz/story/10174510 (de)

Prireditve

Filmski natečaj za mlade v okviru projekta GaYA, 07.12.2017 - 31.05.2018, Alpe. [Več...](#)

Osem držav, eno območje ter mednarodna pogodba: trajnostna vizija za Alpe, 19.01. - 19.02.2018, Mojstrana/SL. [Več...](#)

58. Kurentovanje na Ptuj, 02. - 13.02.2018, Ptuj/SL. [Več...](#)

Klepeta na Naj tematski poti 2017 – ŽIVI MUZEJ KRASA, 16.02.2018, Sežana/SL. [Več...](#)

12. Festival GORNIŠKEGA FILMA, 26.02. - 04.03.2018, Slovenija. [Več...](#)